

СТАНОВИЩЕ

*от полковника д-р Росен Дончев ДИМИТРОВ, доцент в катедра
„Военновъздушни сили и противовъздушна отбрана“ към факултет
„Командно-щабен“ на Военна академия „Георги Стойков Раковски“,
гр. София, бул „Евлоги и Христо Георгиеви“ 82, тел. 029226525;
Номер 33100 в регистъра за научната дейност в Република България
Област на висшето образование: „Сигурност и отбрана“;
Професионално направление: „Военно дело“;
Научна специалност „Организация и управление на Въоръжените сили“*

на научните трудове,
представени по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, за
военнослужещ в катедра „Военновъздушни сили и противовъздушна
отбрана“ на факултет „Командно щабен“ във Военна академия „Георги
Стойков Раковски“ по научна специалност „Организация и управление на
въоръжените сили“, област на висше образование „Сигурност и отбрана“,
професионално направление „Военно дело“ по учебни дисциплини:
„Тактика – II част (ВВС)“, „Обработване на радиолокационната
информация и АСУ в ПВО“, „Организация на пространството за ПВО“,
„Теория на системите и процесите“ и „Система за наблюдение на
въздушното пространство“.

Конкурсът е обявен със заповед на Министъра на отбраната № ОХ-465 от
13.05.2022 г. и обнародван в ДВ брой – № 43/10.06.2022 г.

Съставът на Научното жури е определен със Заповед на Началника на
Военна академия „Г. С. Раковски“ № СИ 29-РД03-188/03.08.2022 г.

Единствен кандидат за участие в конкурса е **подполковник доктор
Петрана Тошкова КОКУДЕВА**, главен асистент в катедра „ВВС и ПВО“
при факултет „Командно-щабен“ на Военна академия „Г. С. Раковски“.

1. Обща характеристика на научноизследователската, научноприложната и педагогическата дейност на кандидата

Подполковник доктор Петрана Тошкова Кокудева, кандидат за заемане на академична длъжност „доцент” за военнослужещ в катедра „*Военновъздушни сили и противовъздушна отбрана*” е посветил своята работа и продължава задълбочено да работи в научните области, отнасящи се до изследването на тактическото и оперативното използване на формированията от Военновъздушните сили, като акцентът е поставен върху изследването на системата за наблюдение на въздушното пространство, както самостоятелно, така и като подсистема от системата на Военновъздушните сили. Кандидатът разглежда задълбочено структурата и различните състояния на системата за наблюдение на въздушното пространство при нейното функциониране, включително и при участието и в операции. В това свое усилие кандидатът използва своя опит и знания в научната и преподавателска дейност, за да внедри и популяризира натрупаните теоретични и практически познания в областта на теорията на системното мислене.

Научните трудове на подполковник доктор Петрана Кокудева представени за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” за военнослужещ в катедра „*Военновъздушни сили и противовъздушна отбрана*” от факултет „Командно-щабен” на ВА „Г. С. Раковски” представляват отражение на научните търсения и професионални интереси на кандидата, като обхващат неговата научноизследователска дейност и се заключават в :

- Монографични трудове 2 бр. с общ обем от 405 стр. (263 стр. и 142 стр.);
- Научни публикации (книги, статии и доклади) изнесени на научни форуми и публикувани в научни издания - общо 8 броя в обем от 238 страници;

Научната продукция на подполковник доктор Петрана КОКУДЕВА е разработена основно самостоятелно в качеството и на автор, (като има и в съавторство (263 стр. от които 120 стр. разработени от кандидата (предстваен разделителен протокол от 27.06.2022 г.). Същата е публикувана основно на български език. Всички изброени публикации са самостоятелно дело на кандидата (само една в съавторство, за които има разделителни протоколи), не са представяни за участие в други конкурси за присъждане на научни степени и звания и досега не са рецензирани. Приемам за участие в конкурса представените 10 публикации на кандидата с общ обем от 500 страници.

Научната продукция на кандидата е популяризирана посредством представяне на редица научни форуми, за което говори списъкът на публикации представени за рецензиране.

Научно-изследователската дейност на подполковник доктор Петрана КОКУДЕВА, представена в публикациите е насочена и попада изцяло в областта на обявения конкурс за доцент и съответства на областта на висшето образование, професионалното направление и в пълен обем покрива изброените в обявения конкурс учебни дисциплини.

Научните интереси на кандидата са по военно дело и попадат в научната област организация и управление на въоръжените сили и по специално – организация и управление на формированията от Военновъздушните сили. Дейността на кандидата има не само научно-изследователски, но също и педагогически характер.

2. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Представената научна продукция е изключително дело на кандидата и не ми е известно да има предявявани претенции от други автори за некоректно използване на литературните източници.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Подполковник доктор Петрана КОКУДЕВА е авторитетна, високообразована личност, която е уважавана от колегите си в катедрата, факултета и Военната академия.

Подполковник доктор Петрана Кокудева изнася лекции и провежда практически занятия по учебните дисциплини: „Тактика – II част (ВВС)“, „Обработване на РЛИ и АСУ на ПВО“, „Система за наблюдение на ВП“, „Методика на подготовката във ВВС и ПВО (в)“, „Летищна инфраструктура“, „Теория на системите и процесите“ и други.

В резултат на преподавателски си стаж като асистент и главен асистент може да се счита, че кандидата притежава богат опит като лектор, ръководител на упражнения, семинари, учения и тренировки с обучаеми. За последните учебни години аудиторната и заетост е както следва:

- 2015/2016 г. в обем на 378 академични часа;
- 2016/2017 г. в обем на 389 академични часа;
- 2017/2018 г. в обем на 410 академични часа;
- 2018/2019 г. в обем на 220 академични часа;
- 2019/2020 г. в обем на 220 академични часа;
- 2020/2021 г. в обем на 284 академични часа;
- 2021/2022 г. в обем на 410 академични часа.

Представените от кандидата материали са на високо равнище и са насочени към подготовката на военнослужещи от Въоръжените сили на Република България основно на оперативно и тактическо ниво (по-конкретно от радиотехническите формирования от състава на Радиотехнически войски), а също и към всички обучаеми от военнообразователната система, към представители на правителствени и неправителствени организации, ангажирани със системата за осигуряване на въздушния суверенитет и общата система за сигурност и отбрана.

4. Основни научни резултати и приноси

Представените в конкурса от подполковник доктор Петрана КОКУДЕВА публикации и материали за рецензиране, като цяло обогатяват знанията в разглежданата научна област и в частност представят различни от съществуващите постановки за водене на наблюдение на въздушното пространство, като е изведен и обоснован обобщен показател на ефективността на системата за наблюдение на въздушното пространство, функционираща в различни условия на обстановката, което по същество е *новост за науката*, от тях особено се открояват трудове 2.1, 3.1 и 4.2 от списъка с научната продукция.

Към категорията *получаване и доказване на нови факти или получаване на потвърдителни факти* приемам трудове 2.1; 3.1; 4.1; 4.2, където са обосновани критерии и е разработена методика за оценка на ефективността на системата за наблюдение на въздушното пространство, позволяваща извършването на оценка на взетото решение в хода на планирането.

Към категорията *обогатяване на съществуващи знания* могат да се причислят трудове с номера 1.2, 4.3 и 4.5, където са обогатени и разширени теоретичните схващания и постановки свързани с понятието „система“ в системните изследвания, чрез еволюцията на самото понятие.

Кандидатът подполковник доктор Петрана КОКУДЕВА реализира резултати и в приложната област основно при работата на групите за планиране на въздушните операции.

От казаното до тук, може да се направи извода, че подполковник доктор Петрана Тошкова КОКУДЕВА има значима роля в получаването и доказването на нови и потвърдителни факти в представените трудове. Авторското участие на кандидата в представената продукция по конкурса не подлежи на съмнение.

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

Оценявайки научните, научно-приложните и практико-приложните приноси на кандидата подполковник доктор Петрана Тошкова

КОКУДЕВА, може да се твърди, че те допълват и разширяват знанията по важни направления в теоретичен и практико-приложен аспект по организацията, управлението и използването на радиотехническите формирования в борбата със средствата за въздушно и космическо нападение.

Научната работа на кандидата е ориентирана към организацията, планирането и използването на радиотехническите формирования на тактическо и оперативно ниво, както и към общата теория на системите. Резултатите от научната дейност на кандидата могат да се използват при обучението във факултет „Командно-щабен“ на Военна академия и военните училища.

6. Критични бележки за представените трудове

Критичните бележки, които имам към представената от кандидата подполковник доктор Петрана КОКУДЕВА научна продукция са свързани с необходимостта от по-задълбочени анализи на изследваните проблеми свързани с оперативното използване на радиотехническите формирования в условията на съвременните въздушни и космически заплахи, както и формулиране на поуки/изводи със съвременно звучене, на чиято база да се дават актуални предложения за бъдещото изграждане и използване на формированията изграждащи системата за наблюдение на въздушното пространство.

Втората ми бележка и препоръка към бъдещата работа на кандидата е свързана не толкова с обема на научната продукция, колкото с нейното качество, по отношение на колаборацията на разглежданата от нея система от системи както по вертикала, така и по хоризонтала.

Разработките или по-голяма част от тях биха имали по-голяма стойност, ако са популяризирани и на международни форуми и издадени и на чужд език.

7. Заключение

Наличните и представени за конкурса публикации на кандидата **подполковник доктор Петрана Тошкова КОКУДЕВА**, нейната педагогическа и методическа дейност отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав, Правилника за неговото прилагане и нормативната база на Военна академия „Г. С. Раковски“ за необходимата научна продукция с приноси и приложимост в учебния процес, необходими за заемане на длъжност „доцент“.

8. Оценка на кандидатите

Имайки предвид цялостната научноизследователска и преподавателска дейност на кандидата, като член на научното жури изразявам положителната си оценка за научните трудове и дейността ѝ и считам, че подполковни доктор Петрана Тошкова КОКУДЕВА отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ за нуждите на катедра *катедра „Военновъздушни сили и противовъздушна отбрана“* на факултет *„Командно щабен“* във Военна академия „Георги Стойков Раковски“. Предлагам на уважаемото Научно жури главен асистент подполковник доктор **Петрана Тошкова КОКУДЕВА** да бъде избрана и да заеме академичната длъжност „доцент“ и ще гласувам за това.

Дата 23.08.2022 г.

Член на журито: полк. доц. д-р

Росен Димитров

RAKOVSKI NATIONAL DEFENCE COLLEGE

STANDPOINT

by Colonel PhD Rosen Donchev DIMITROV,

*Associate Professor in the Air Force and Air Defence Department at the
Command and Staff Faculty at the Rakovski National Defence College, Sofia, 82*

Evlogi and Hristo Georgievi Blvd., phone: 029226525;

*Number 33100 in the register of scientific activity in the Republic of
Bulgaria*

Field of higher education: "Security and Defence";

Professional field: "Military Affairs";

Scientific specialty "Organization and Management of the Armed Forces"

of scientific papers, presented in the competition for the academic position of "associate professor", for a military officer in the "Air Force and Air Defence" department of the "Command and Staff" faculty at the Rakovski National Defence College in the scientific specialty "Organization and Management of the Armed Forces", field of higher education "Security and Defense", professional direction "Military Affairs" by academic disciplines: "Tactics - Part II (Air Force)", "Radar information processing and automated control systems in air defence", "Organization of space for air defence", "Theory of systems and processes" and "Airspace Surveillance System".

The competition was announced by order of the Minister of Defence No. OX-465 of 13.05.2022 and promulgated in the State Gazette, No. 43/10.06.2022.

The composition of the Scientific Jury was determined by the Order of the Head of the Rakovski National Defence College No. SI 29-RD03-188/03.08.2022.

The only candidate for participation in the competition is Lt. Col. PhD Petrana Toshkova KOKUDEVA, chief assistant in the Air Force and Air Defence Department at the Command and Staff Faculty of the Rakovski National Defence College.

1. General characteristics of the candidate's scientific research, scientific applied and pedagogical activities.

Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova Kokudeva, a candidate for the academic position of "associate professor" for a military officer in the Department of "Air Force and Air Defence" has dedicated her work and continues to work in depth in the scientific fields related to the study of the tactical and operational use of formations by the Air Force, with emphasis placed on the study of the airspace surveillance system, both independently and as a subsystem of the Air Force system. The candidate examines in depth the structure and various states of the airspace surveillance system in its operation, including participation in operations. In this effort, the candidate uses her experience and knowledge in scientific and teaching activities to implement and popularize the accumulated theoretical and practical knowledge in the field of systems thinking theory.

The scientific works of Lieutenant Colonel PhD Petrana Kokudeva submitted for participation in the competition for the academic position of "associate professor" for a military officer in the "Air Force and Air Defence" department of the "Command and Staff" faculty of the Rakovski National Defence College are a reflection of the candidate's scientific research and professional interests, covering his research activity and concluding in:

- Monographic works 2 pcs. with a total volume of 405 pages (263 pages and 142 pages);

- Scientific publications (books, articles and reports) presented at scientific forums and published in scientific publications - a total of 8 issues in a volume of 238 pages.

The scientific production of Lt. Col. PhD Petrana KOKUDEVA was mainly developed independently in the capacity of an author (as well as in co-authorship (263 pages, of which 120 pages were developed by the candidate (presented separation protocol dated 27.06.2022)). It is published mainly in Bulgarian. All listed publications are the candidate's independent work (only one is co-authored, for which there is a separation protocol), have not been submitted for participation in other competitions for the awarding of scientific degrees and titles, and have not been peer-reviewed so far. I accept for participation in the competition the submitted 10 publications of the candidate with a total volume of 500 pages.

The candidate's scientific output has been promoted through presentation at a number of scientific forums, as indicated by the list of publications submitted for review.

The research activity of Lt. Col. PhD Petrana KOKUDEVA, presented in the publications, is directed and falls entirely within the field of the announced competition for associate professor and corresponds to the field of higher education, the professional direction and fully covers the academic disciplines listed in the announced competition.

The candidate's scientific interests are in military affairs and fall into the scientific field of organization and management of the armed forces and, in particular, organization and management of Air Force formations. The activity of the candidate is not only scientific and research, but also pedagogical in nature.

2. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

The presented scientific production is exclusively the work of the candidate and I am not aware of any claims made by other authors for incorrect use of the literary sources.

3. Evaluation of the candidate's pedagogical training and activity.

Lieutenant Colonel PhD Petrana KOKUDEVA is an authoritative, highly educated person who is respected by her colleagues in the department, the faculty and the Rakovski National Defence College.

Lieutenant Colonel PhD Petrana Kokudeva gives lectures and conducts practical classes on the academic subjects: "Tactics - Part II (Air Force)", "Radar information processing and automated control systems in air defence", "Airspace Surveillance System", "Methodology of training in the Air Force and Air Defence of the troops", "Airport Infrastructure", "Theory of systems and processes" and others.

As a result of her teaching experience as an assistant and head assistant, the candidate can be considered to have extensive experience as a lecturer, leader of exercises, seminars, exercises and training with trainees. For the last academic years, the classroom and occupancy is as follows:

- 2015/2016 in the amount of 378 academic hours;
- 2016/2017 in the amount of 389 academic hours;
- 2017/2018 in the amount of 410 academic hours;
- 2018/2019 in the amount of 220 academic hours;
- 2019/2020 in the amount of 220 academic hours;
- 2020/2021 in the amount of 284 academic hours;
- 2021/2022 in the amount of 410 academic hours.

The materials presented by the candidate are of a high level and are aimed at the training of military personnel from the Armed Forces of the Republic of Bulgaria mainly at the operational and tactical level (more specifically from the

radio engineering formations of the Radio Engineering Troops), as well as all trainees from the military education system, to representatives of governmental and non-governmental organizations engaged in the air sovereignty system and the common security and defence system.

4. Main scientific results and contributions.

Publications and review materials presented in the competition by Lt. Col. PhD Petrana KOKUDEVA generally enrich the knowledge in the considered scientific field and in particular present different from the existing setups for conducting airspace surveillance, and a generalized indicator of the effectiveness of the airspace monitoring system is derived and substantiated monitoring of the air space, functioning in different environmental conditions, which is essentially a novelty for science, works 2.1, 3.1 and 4.2 from the list of scientific production stand out in particular.

To the category of obtaining and proving new facts or obtaining confirmatory facts, I accept papers 2.1; 3.1; 4.1; 4.2, where criteria are justified and a methodology is developed for evaluating the effectiveness of the airspace monitoring system, allowing the evaluation of the decision made during the planning process.

Works numbered 1.2, 4.3 and 4.5 can be attributed to the category of enrichment of existing knowledge, where the theoretical concepts and statements related to the concept of "system" in system research are enriched and expanded, through the evolution of the concept itself.

Candidate lieutenant colonel PhD Petrana KOKUDEVA also achieved results in the applied field, mainly in the work of air operations planning groups.

From what has been said so far, it can be concluded that Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova KOKUDEVA has a significant role in obtaining and proving new and corroborating facts in the works presented. The author's

participation of the candidate in the presented production under the competition is not subject to doubt.

5. Evaluation of the significance of the contributions for science and practice.

Evaluating the scientific, scientific-applied and practical-applied contributions of the candidate Lt. Col. PhD Petrana Toshkova KOKUDEVA, it can be claimed that they complement and expand the knowledge in important directions in a theoretical and practical-applied aspect of the organization, management and use of radio-technical formations in the fight with the means of air and space attack.

The candidate's scientific work is oriented to the organization, planning and use of radio-technical formations at the tactical and operational level, as well as to the general theory of systems. The results of the candidate's scientific activity can be used in training at the Command and Staff Faculty of the Rakovski National Defence College and military schools.

6. Critical notes on the presented works.

The critical remarks I have regarding the scientific production presented by the candidate, Lieutenant Colonel PhD Petrana KOKUDEVA, are related to the need for more in-depth analyses of the investigated problems related to the operational use of radio-technical formations in the conditions of modern air and space threats, as well as the formulation of lessons learned/conclusions with a modern sound, on the basis of which to give up-to-date proposals for the future construction and use of the formations making up the airspace surveillance system.

My second note and recommendation for the candidate's future work is related not so much to the volume of scientific output as to its quality, in terms of

the collaboration of the system it considers with systems both vertically and horizontally.

7. Conclusion.

The publications available and presented for the competition by the candidate, Lt. Col. PhD Petrana Toshkova KOKUDEVA, her pedagogical and methodical activities meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff, the Regulations for its Implementation and the normative base of the Rakovski National Defence Collge for the necessary scientific production with contributions and applicability in the educational process, necessary for occupying the position of "associate professor".

8. Evaluation of candidates.

Bearing in mind the overall scientific research and teaching activity of the candidate, as a member of the scientific jury I express my positive assessment of the scientific works and her activity and consider that Lieutenant Colonel PhD Petrana Toshkova KOKUDEVA meets the requirements for occupying the academic position "associate professor" for the needs of the "Air Force and Air Defence" Department at the "Command and Staff" Faculty at the Rakovski National Defence College. I propose to the esteemed Scientific Jury that the chief assistant lieutenant colonel PhD Petrana Toshkova KOKUDEVA be elected and take the academic position of "associate professor" and I will vote for it.

JURY MEMBER:

Col. Assoc. Prof. PhD

ROSEN DIMITROV

23.08.2022